

CİNLER HAKINDA KUR'ÂN NE DİYOR (2)

(...dünden devam)

Kur'ân-ı Kerîm'incinlerin ateş bir mâric'den yaratıldığı, bu ateşin gözeneklerden geçen bir ateş olduğu, yani cinlerin, maddeden geçen ışın özelliğine sahip oldukları; cinlerle Allah arasında bir soy ilişkisi bulunmadığı; cinlerin de insanlar gibi yaptıklarından sorumlu tutuldukları, hesaba çekilecekleri, Allah'a isyan edenlerinin cehennemde azâba uğratılacakları; insanlara olduğu gibi cinlere de peygamberler gönderildiği; cinlerin güçlerinin de sınırlı olduğu; gaybı da bilmedikleri; cinlerin kötüler olan şey-tânların, insanları kötü yola sürmek için insanların gönüllerine kötü düşünceler fısıldadıkları; kötü cinlerin gökteki yüce topluluğun sözlerini çalmağa uğraştıkları, fakat salınan ışınlarla kovuldukları; iyi bir grup cinnin gelip Kur'ân dinledikleri ve fevkalâde etkilenecek dönüp kavimlerini uyardıkları anlaşılmaktadır.

Râğıb'a göre rûhsal varlıklar üç kısma ayrılır: 1) Hepsi iyi olan varlıklar ki bunlar meleklerdir. 2) Hepsi kötü olan varlıklar ki bunlar da şeytânlardır. 3) Hem iyisi, hem de kötüsü bulunan varlıklar ki işte bunlar da cinlerdir. Râğıb İsfahânî'nin bu sınıflandırması, sağlam bir temele dayanmaz. Gerçekte rûhsal varlıklar üç değil, iki bölüme ayrılır: Tamamen iyiler; hem iyisi hem de kötüsü bulunanlar. Tamamen iyi olan rûhsal varlıklar, meleklerdir. Hem iyisi, hem de kötüsü bulunan rûhsal varlıklar ise cinlerdir. Cinlerin iyisine sadece cinnî, kötüsüne de şeytân denilir. Kehf Sûresinin 50. âyetinde, şeytânların başı olan İblîs'in cinlerden olduğu belirtildiğine göre artık şeytânları cinlerden ayrı bir grup saymak, sağlam bir temele dayanmaz.

Râzî bu konuda şöyle diyor: "Eskiden beri insanlar, cinnin var olup olmadığında ihtilâf etmişlerdir. Filozofların çoğundan nakledilen söze göre cinn yoktur. Çünkü İbn Sînâ, eşyanın tanımı hakkında: 'Cinn, çeşitli biçimlere girebilen, havasal bir canlıdır' dedikten sonra 'Bu tanım, bu adın açıklamasıdır' diyor ki bu sözden, bu tanımlamanın, sadece adın açıklaması olduğu, bu adın, gerçek bir varlığı olmadığı anlaşılır. Fakat din erbabı, peygamberleri doğrulayanlar, cinnin var olduğunu söylemişlerdir. Eski filozoflardan büyük bir cemâat ve rûhâniyyet ashâbı, cinnin varlığını kabul eder ve bunların süflî rûhlar olduğunu söylerler. Onlara göre aşağı rûhlar, çağırılınca daha sür'atle gelirler ama zayıftırlar. Feleksel rûhlar ise çağrıya daha ağır gelirler ama güçlüdürler.

(devamı yarın..)